

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav románských studií

Posudek vedoucího bakalářské práce Saši Floriánové

Vedoucí práce: Mgr. Magdalena Kučerová, Ph.D.

Oponent: Mgr. Míla Janišová

Ústav románských studií FF UK

Název bakalářské práce: *Reforma shody přičestí minulého ve francouzštině v kontextu českých středních škol*

Obsah a cíle práce

Bakalářské práce Saši Floriánové se zaměřuje na problematiku konkrétního gramatického jevu francouzského jazyka, shodu přičestí minulého s pomocným slovesem *avoir*, tj. na jeho „nelogickou“ kodifikaci a potřebou jeho reformy. Hlavním cílem práce je zjistit a analyzovat postoj k tomuto fenoménu nejen frankofonních odborníků a médií, ale i českých učitelů francouzštiny.

Práce obsahuje teoretickou a praktickou část, text je členěn do čtyř kapitol. V první kapitole jsou představeny pravidla shody přičestí minulého na základě uznávaných frankofonních gramatik a původ shody s předmětem přímým. Autorka zde zmiňuje i některé studie potvrzující nedodržování pravidel shody u současných rodilých mluvčích a krátce analyzuje výskyt pravidla v učebnicích francouzštiny pro střední školy používaných českými učiteli. Druhá kapitola přináší přehled mediální debaty na téma reformy shody přičestí minulého, představuje nejdůležitější aktéry, kteří reformu prosazují, jejich návrhy na změny a argumenty. Třetí kapitola shrnuje výpovědi osmi respondentů z řad českých učitelů francouzštiny, které autorka získala metodou polostrukturovaného rozhovoru. Poslední kapitola vyvozuje závěry z porovnání získaných odpovědí mezi sebou a částečně i s informacemi obsaženými v teoretické části.

Formální aspekty práce

Práce je psána celkově srozumitelným českým jazykem, bez zásadních formálních nedostatků. Citační norma je správně a systematicky dodržována. Graficky je text přehledný, přesto zde nalzáme poměrně dost typografických chyb zejména u specifických francouzských znaků (např. na str. 11 u slov *Congrès, François, aussitôt*). V praktické části by bylo praktičtější shrnout charakteristiku a kontext respondentů například formou tabulky (str. 34).

Ze stylistického hlediska je jazyk používaný autorkou místy neobratný, některé větné konstrukce jsou dokonce chybné nebo zavádějící (např. na str. 13 „V praktické části této bakalářské práce dotazovaní učitelé vyučují francouzštinu podle učebnic ...“, na str. 20 „Ve vyjádření k reformě, které v roce 2018 vydala rada pro francouzský jazyk FWB, udává případy...“ nebo na str. 51 „V médiích lze dohledat četné články s názory nakloněným reformě a asociace o reformě jedná i s vládními činiteli.“). Dalším jazykovým nedostatkem je redundantní opakování stejných slov, které by mohly být nahrazeny zájmeny či synonymy

(např. na str. 1 slovo „pravidlo“ je použito devětkrát v jednom odstavci, na str. 50 slovo „reforma“ šestkrát) a nadužívání ukazovacích zájmen (str. 6. „...musí se dávat pozor, aby se toto nezaměnilo s COD“, str. 11 „Dále ten stejný autor jmenuje...“ apod.).

Hodnocení obsahu práce

Autorka vymezila svou práci velmi konkrétně, výběr jazykového jevu vzhledem k jeho problematičnosti nejen v obecném rámci jeho použití rodilými mluvčími, ale i v kontextu výuky francouzštiny jako cizího jazyka, je zcela relevantní. Podařilo se jí přehledně shrnout zásadní informace a argumenty podporující reformu pravidel shody přičestí minulého a poukázat na důležitou otázku vzdělávacích priorit ve výuce jazyka. Přesto má čtenář místy pocit, že je text roztržštěný mezi snahou o prokázání nutnosti reformy jako takové, objektivní analýzou současných jazykových reforem a otázkou vzdělávacích cílů. Problém se ukazuje na několika místech práce, nejprve v teoretické části, kde autorka pracuje nepoměrně více s informacemi podporující reformu než s argumenty proti ní. To sice sama vysvětluje nedostatkem zdrojů, které by opačný názor obhajovaly, nicméně je otázkou, zda tyto zdroje opravdu neexistují nebo jim pouze autorka v průběhu rešerše nevěnovala tolik pozornosti.

Dále není zcela jasná artikulace mezi teoretickou a praktickou částí. Přestože se obě zabývají existujícími názory na reformu daného jevu, pro čtenáře není jasný vztah mezi mediálním rámcem diskuze a rámcem výuky jazyka. Pokud by se autorka od začátku zaměřila více na vzdělávání (jak v kontextu frankofonních zemí, tak v ČR) a například více analyzovala učební materiály z hlediska použitých metodologií a jejich vztahu ke gramatice, práce by získala větší koherenci a ucelenost.

Praktická část je nicméně velmi uspokojivá a přináší řadu zajímavých poznatků, zejména v závěru práce. Autorce se podařilo poukázat na nekonzistentní a nekritický vztah českých učitelů k francouzské gramatice, kterou na jedné straně pokládají za nedostatečně zastoupenou v učebnicích (viz str. 46 „*pravidlo v dostupných učebnicích není zpracováno dostatečně*“), na straně druhé mnozí z nich pokládají pravidlo shody přičestí minulého za nadstavbové či zbytečné, protože ubírá čas na nácvik komunikativních dovedností. Autorka tento fenomén trefně komentuje na str 48 „*Dotazovaní učitelé sdílí pocit, že pravidlu musí věnovat čas. Je zajímavé se zamyslet nad tím, odkud tento pocit povinnosti pochází. Vzdělávací plány škol (...) totiž nespecifikují, do jaké míry, a jestli vůbec, se má pravidlo vyučovat.*“

Bakalářskou práci i přes zmíněné drobné nedostatky doporučuji k obhajobě, neboť splňuje předpoklady pro tento typ práce.

Hodnocení: Velmi dobře

Datum: 30. srpna 2023

Podpis: Mgr. Magdalena Kučerová Ph.D.

Otázky k obhajobě:

- Z čeho podle vás pochází u českých učitelů preference gramatického kurikula na úkor komunikativního?
- Popište, jako probíhá oficiální proces reforem jazyka ve frankofonním kontextu. Proč se podle vás francouzské státní instituce (např. Francouzská akademie) ke snaze o reformu přičestí minulého nevyjadřují?